

Successierechten

Nr. 1 15 januari 2006
Maandelijks nieuwsbrief
verschijnt niet in juli

Afgiftekantoor
Mechelen 1
P 2A9331

Inhoud		p.
Commentaar		
Administratieve beslissing		
✕ Artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest: enkele verduidelijkingen aangaande het toepassingsgebied		1
Rechtspraak		
✕ Artikel 50 W.Succ. Vlaams Gewest: Arbitragehof ziet geen graten in verschillende behandeling van stiefkinderen en stiefkleinkinderen	Arbitragehof 07-12-2005	4
Commentaar		
✕ Fiscale amnestie, tweede ronde: na EBA nu RA		5

Artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest: enkele verduidelijkingen aangaande het toepassingsgebied

■ Besl. 26 april 2005, Rep. RJ S4,3° Vlaams Gewest 01.01, www.fisconet.fgov.be

Zoals bekend dienen krachtens artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest vanaf 1 januari 2005 'alle schenkingen onder de levenden van roerende goederen die de overledene heeft gedaan onder de opschortende voorwaarde die vervuld wordt ingevolge het overlijden van de schenker' als legaten te worden beschouwd. Aldus zijn op het ogenblik dat de schenker komt te overlijden niet langer de registratierechten (*cfr.* art. 132, § 2 *in fine* W. Reg.) maar wel de (hogere) successierechten van toepassing.

Wat het toepassingsgebied van deze bepaling betreft dient er ten eerste melding te worden gemaakt van een recent gepubliceerde beslissing van de Administratie in deze. Ten tweede is het hier misschien ook het moment om komaf te maken met de in de praktijk bestaande verwarring over de al dan niet toepasselijkheid van het bewuste artikel op schenkingen waaraan een beding van *fideïcommis de residuo* is gekoppeld.

1. ADMINISTRATIEVE BESLISSING 26 APRIL 2005

Overeenkomstig een administratieve beslissing van 26 april 2005 is artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest slechts van toepassing indien de bedoelde schenkingen door de partijen vrijwillig ter registratie werden aangeboden of indien deze schenkingen verplicht registreerbaar zijn (schenkingen bij Belgische notariële akte) (1). Het nieuw fictiegeen is dus m.a.w. niet van toepassing wanneer een niet verplicht te registreren schenking van roerende goederen (schenkingen bij onderhandse akte of bij buitenlandse notariële akte) niet vrijwillig ter registratie wordt aangeboden.

Deze administratieve beslissing is – hoewel ze in feite een voorwaarde toevoegt aan de wet – perfect in overeenstemming met de *ratio legis* van de bewuste bepaling. Artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest is namelijk ingevoerd om te vermijden dat de nieuwe verlaagde tarieven voor schenkingen van roerende goederen van 3 % en 7 % ook zouden kunnen worden toegepast t.a.v. schenkingen gedaan onder de opschortende voorwaarde die vervuld wordt ingevolge het overlijden van de schenker. Welnu, de toepasselijkheid van deze verlaagde tarieven dient uiteraard enkel te worden vermeden indien zij überhaupt toepasselijk zijn, en dit is enkel bij vrijwillig geregistreerde of

verplicht te registreren schenkingen van roerende goederen.

Er zij wel opgemerkt dat de niet-toepasselijkheid van artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest op een niet verplicht te registreren schenking van roerende goederen onder de opschortende voorwaarde die vervuld wordt ingevolge het overlijden van de schenker zo zij niet vrijwillig ter registratie wordt aangeboden, uiteraard niet wegneemt dat op zulke schenking artikel 7 W. Succ. van toepassing is zo de schenker komt te overlijden binnen de drie jaar na de schenking.

Ook dient benadrukt te worden dat de hier besproken interpretatie 'slechts' een administratieve beslissing betreft, dewelke de fiscale Administratie dus enkel dient na te leven zolang er geen nieuwe, andersluidende beslissing wordt genomen.

2. SCHENKING MET BEDING VAN FIDEÏCOMMIS DE RESIDUO

In de praktijk wordt af en toe geponeerd dat het nieuwe artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest ook van toepassing zou zijn inzake schenkingen van roerende goederen gedaan met een beding van *fideïcommis de residuo*, d.i. een clause waarin de schenker bepaalt dat hetgeen overblijft van de geschonken goederen bij het overlijden van de (eerste) begunstigde van de schenking (bezwaarde genoemd) zal toekomen aan een tweede, door de schenker aangewezen begunstigde (verwachter genoemd).

(1) Een zelfde interpretatie wordt overigens ook t.a.v. artikel 4, 3° W. Succ. Brussels Gewest gehuldigd (zie Circulaire nr. 4/2005 (AFZ 7/2005 – Dos. E.E./L. 149) dd. 5 april 2005 op www.fisco-net.fgov.be).

Meerbepaald zou volgens deze opvatting op grond van het bewuste artikel de verwachter bij het overlijden van de bezwaarde aan de progressieve tarieven in de successierechten worden onderworpen voorzover de tweede begunstiging plaatsvindt ná het overlijden van de schenker.

Een dergelijke visie moet evenwel als onjuist worden beschouwd. Hierbij volstaat het eenvoudigweg artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest erop na te lezen, hetwelk vereist dat de opschortende voorwaarde waaronder de schenking is geschied, dient te worden vervuld ingevolge het overlijden 'van de schenker'. Bij een *fideicommiss de residuo* staat de verkrijging door de verwachter echter volledig los van het overlijden van de schenker en is het integendeel het overlijden van de bezwaarde dat (hetgeen nog rest van) de goederen aan de verwachter doet toekomen.

De verwachter van het *residuüm* wordt dus nog steeds belast zoals vroeger, zijnde in de registratierechten en met toepassing van artikel 16 W. Reg (1).

(1) Over de fiscale gevolgen – dewelke dus gelet op de niet-toepasselijkheid van artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest als ongewijzigd mogen worden beschouwd – van een schenking met een beding van *fideicommiss de residuo*, zie: B. CARDOEN, 'Het *fideicommiss de residuo* toegepast op een schenking van actuele goederen', *Not. Fisc. M.* 2004, nr. 9, 229-233. Zie ook de recente voorafgaande beslissing nr. 400.402 dd. 19/05/2005.

3. SLOTBEMERKING

Er zij tot slot nog aan herinnerd dat er sinds april 2005 een beroep tot vernietiging van artikel 4, 3° W. Succ. Vlaams Gewest hangende is bij het Arbitragehof wegens schending van zowel de bevoegdheidsverdelende regels als artikelen 10 en 11 van de Grondwet (2).

– Isabelle Verhulst en Sven Nelis –
Advocaten LAGA

(2) Zie G. DEKNUDT en M. DELBOO, 'Verduidelijking... of aanvulling bij het nieuw Vlaams fictief legaat? Circulaire nr. 3/2005', *Nieuwsbrief Successierechten* 2005, nr. 5-6, 9-10 en A. NIJS en A. VAN ZANTBEEK, 'Nieuw Vlaams fictief legaat. Opgelet met schenkingen onder opschortende voorwaarde', *Nieuwsbrief Notariaat* 2005, nr. 4, 6.